

Oponentský posudek habilitační práce

Autor: PhDr. Alexandra Kastelová, Ph.D.

Pracoviště: Univerzita Komenského v Bratislavě, Pedagogická fakulta

Název habilitační práce: Diagnostika v speciálnopedagogickom poradenstve

Oponent: doc. PhDr. Tibor Vojtko, Ph.D.

Pracoviště: Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta

Přeložená habilitační práce se tematicky zaměřuje na problematiku diagnostiky ve speciálněpedagogickém poradenství. Toto téma je především pro současnou situaci ve školství aktuální a nepostradatelné.

Práce se skládá z 11 částí, většinu z nich pak autorka doplňuje původními výzkumy. Tento přístup vítám. Nejen ze zevrubného pohledu na předložený text je jisté, že autorka k tématu přistoupila velice zodpovědně a práci nelze vyčíst závažnější nedostatky. Toto vznáším hned v úvodu svého posouzení jako premisu pro další úvahy, resp. diskusi. Práci tak posoudím spíše v souvislostech, než abych se zaobíral dílčími kapitolami.

a) **Dr. Kastelová předkládá práci, která neulpívá na tendenční poloze inkluze.** Občasným neduhem speciální pedagogiky je totiž snaha autorů přimknout se k určitému myšlenkovému směru a to bez ohledu na téma vlastního zájmu. Vítám, že paní dr. Kastelová předkládá práci, která je sterilní vůči agilní obraně inkluzivního úsilí a militantní snaze o ochranu starých pořádků. Jistá míra nestrannosti a úsilí o objektivitu je ve speciální pedagogice nezbytná a nikde jinde ji důrazně vyžadovat nemůžeme, než právě v oblasti diagnostiky a poradenství. Ze struktury práce je patrné, že autorka setrvává na „dobrých zvycích“ a neexperimentuje. Konzervativnost je pak do jisté míry bezpečnostní brzda, která se právě v oblasti diagnostiky vyplácí.

b) **Předložená práce je smysluplná a má praktický dopad.** Nebývá pravidlem, že se u prací tohoto typu v oblasti humanitních oborů, zvláště pak u speciální pedagogiky předkládají publikace, které mají konečný dopad na praxi. Autorka ve své habilitační práci předkládá badatelsky odůvodnitelný návrh formuláře, který by měl mít ambice na ujednacení a tudíž i objektivní posouzení dítěte ve speciálněpedagogické poradně. Může to znít sebebanálněji, smysl předloženého výzkumu však v důsledku ocení rodiče a poradenští pracovníci. Ve speciální pedagogice se totiž často objevují výzkumy, které (třeba metodologicky výborně) pouze popisují stav daného jevu bez ohledu na řešení otázky: „a co s tím?“. Deskripce bez návazné úvahy a diskuse je pouze prostým často bezvýznamným popisem s pomíjívou

hodnotou. Autorka řadu dalších dílčích kapitol doplňuje o výzkumy, u kterých by se o smysluplnosti a jejich významu pro teorii či praxi dalo s větším či menším úspěchem polemizovat. To však není tak důležité, jako to, že dr. Kastelová ukázala, že vysokoškolský význam výzkumu v oblasti diagnostiky a poradenství je především v samotné evaluaci diagnostických nástrojů a diagnosticko-poradenského procesu.

c) **Struktura a preciznost provedení textu je na dobré a očekávané úrovni.** Autorka ve své práci předložila jak teoretické základy oboru diagnostiky a poradenství, tak i hlubší schopnost uvažovat nad danou problematikou. Práce poukazuje na její schopnost formulovat problém vědecky, poukázala však také na pedagogické dovednosti (zvláště v oddílech 3 až 11).

Při posuzování předložené habilitační práce jsem dospěl k závěru, že všechny výtky a kritická zhodnocení, která bych vedl na adresu posuzovaného textu, nebudou takového formátu, aby výrazněji snížily všeobecně solidní kvalitu. Od části 3 je práce solidní sumarizační text, který aktualizuje již známé. Základním modelem je pak charakteristika vybraných diagnostických metod v oblasti poradenství tradičních, ale i netradičních cílových skupin. Co bych však do jisté míry vytknul je skutečnost, že autorka pracuje s celou řadou diagnostických testů, škál apod., které v zásadě do speciálněpedagogického ranku nepatří, přesto jejich uvedení může vyvolávat dojem, že právě speciální pedagog je ten, který má kompetence s nimi nakládat a jejich výsledky interpretovat. Z výše uvedeného vyplývá, že by k habilitačnímu řízení postačily jen úvodní části publikace, které považuji za inovativní a před odbornou veřejností vhodné k diskusi.

Závěr:

K předložené práci paní dr. Alexandry Kastelové nemám výhrady. Navrhuji proto Vědecké radě PdF UK v Bratislavě, aby po úspěšné obhajobě udělila jmenované kolegyni vědeckopedagogický titul „docent“ v oboru Speciálna pedagogika.

V Hradci Králové 24. 2.2015

doc. PhDr. Tibor Vojtko, PhD.